

Symposium 'Verspreiding van Kennis'

Op 6 september jl. organiseerde het lectoraat Facility Management een symposium met als titel 'Verspreiding van kennis, het wetenschappelijk onderzoek FM gaat door'. Tevens namen ir. Mark Erik Nota, lector FM, en het consortium FM Innovation na vier jaar afscheid.

Koos Groenewoud

FM Innovation is een samenwerkingsproject van diverse hogescholen die de opleidingen Facility Management aanbieden. FM Innovation omvat het Lectoraat Facility Management en de masteropleidingen European MSc Facility Management en European MSc Real Estate Management.

Op het symposium stonden diverse sprekers op het programma en uiteraard was de aftredende lector Mark Erik Nota aan het woord over FM Innovation met onder andere aandacht voor het afscheid, de onderzoeksthema's en de bereikte resultaten. Maar ook werd het boek met de titel 'Verspreiding van kennis. Onderzoek en ontwikkeling van facility management gaan door' gepresenteerd en uitgereikt aan alle deelnemers. In dit boek wordt de stand opgemaakt van de vier jaar FM Innovation.

Onderzoeksthema's

Het symposium werd geopend met een welkomstwoord door de dagvoorzitter prof. dr. Mia Duijnste, tevens lector facilitair gezondheidszorg van de Hogeschool Utrecht. Zij startte met de stelling: 'Er bestaat geen hbo onderzoek. Er is goed, valide onderzoek of niet valide (slecht) onderzoek.'

Daarna was het woord aan Mark Erik Nota. Hij had gekozen voor een inleiding met als rode draad de drie leefregels uit de Benedictijnse spiritualiteit: luisteren om respons te geven; alle handelen gericht op groei en ontwikkeling en het commitment: volhouden (een levensregel voor beginners - Wil Derkse). Nota gaf aan dat er geen kenniscirculatie kan plaatsvinden zonder kennisgeving. Verder zei hij dat het feit dat het FM Innovation stopt een vliegwieleffect sorteert: er zijn vijf nieuwe vacatures voor de functie van lector FM.

De negen onderzoeksthema's die de afgelopen vier jaar zijn opgestart werden door Nota genoemd:

- Klantvriendelijke zorg door taakherschikking in ziekenhuizen;
- Schoolworkx, taakherschikking in het onderwijs;
- Research Innovatief Aanbesteden (RIA);
- Post Occupation Evaluation (POE) voor ziekenhuizen;
- Kantoorinnovatie;
- Wonen, Zorg en Welzijn;
- Kosten en kwaliteit van facilitaire diensten;
- Facility management informatiesystemen;
- Het belang van een partnerselectieproces als een alliantievaardigheid.

Verbindingen

Aansluitend aan de voordracht van Nota was het de beurt aan FMN-voorzitter André Leferink. Na een typering van Mark Erik Nota 'Staan voor je zaken, duwen en trekken waar dat nodig is, verbinding zoeken en zaken voor elkaar krijgen' gaf Leferink aan verheugd te zijn over de ondertitel van het boek, te weten 'Onderzoek en ontwikkeling van

Het forum

facility management gaat door'. Het lectoraat is bij uitstek een positie om gestalte te geven aan onderzoek en ontwikkeling van FM. Het lectoraat heeft, mede dankzij Nota, zijn toegevoegde waarde bewezen in de afgelopen vier jaar. In de vertaalslag van kennis naar praktische toepasbaarheid heeft het lectoraat belangrijke bijdragen geleverd, vooral ten behoeve van de sector gezondheidszorg. In het facilitaire werkveld zijn meer dan zeventienhonderdduizend fm-professionals werkzaam. Dit impliceert dat er behoefte is aan goed opgeleide mensen op alle niveaus en aan onderzoek, zowel fundamenteel als toegepast, om de ontwikkelingen in het facilitaire werkveld te ondersteunen. Leferink denkt hierbij aan thema's als: 'Van kostensturing naar toegevoegde waarde': het facilitaire domein beweegt zich steeds meer naar strategische keuzes binnen orga-

nisaties. De fm-professional houdt zich bezig met de toegevoegde waarde van fm in de core-business waarbij efficiency en doelmatigheid van belang zijn. 'Procesinnovatie': taakherschikking, shared service-concepten, nieuwe vormen van aanbesteding en nieuwe werkmethodeken. Het bestuur van FMN ondersteunt een promotieonderzoek (door Iris Bakker, red.) naar de relatie tussen fysieke omgevingsaspecten en productiviteit. Gaming en simulation zullen hierbij belangrijke instrumenten worden. 'Facilities als cultuurdrager van de organisatie': de belevingseconomie gaat een steeds belangrijker rol spelen, waarbij begrippen als klantbeleving, healing environment en de geluksfabriek invulling moeten krijgen, voor zowel de klant als de medewerker. Facilitaire professionals zijn dienstverleners bij uitstek

en hebben een goede reputatie als communicatief en sociaal vaardig. Om het thema 'Werkveld onderzoek en onderwijs' meer vorm te geven, is een sterk onderzoeks- en onderwijsklimaat noodzakelijk. De bestaande schotten tussen de diverse geledingen dienen te worden weggenomen en de verbinding tussen facilitair werkveld en onderwijs moet worden versterkt. Opleidingsprofielen dienen het onderscheidende van het facilitaire domein zichtbaar te maken en niet te verworden tot generieke bedrijfskundige opleidingen. Doorstroming van kandidaten van mbo- en hbo- naar mastersniveau moet gestimuleerd worden. Promotieplaatsen zijn nodig, evenals afstemming tussen onderzoeksprogramma's tussen de hoogleraar en lectoren fm. FMN neemt hierbij zijn verantwoordelijkheid en zal deze

verbindingen stimuleren en ondersteunen. FMN wil als klankbord fungeren voor onderwijs en onderzoek.

De FMN-voorzitter blikte terug op vier jaar FM Innovation en is van mening dat het consortium het werkveld veel heeft opgeleverd. Een goede investering met een uitstekend rendement, met dank aan Nota. Dit smaakt naar meer en vraagt om een vervolg. Hij nodigde de partners binnen het LOOFD (Landelijk Overleg Opleidingen Facilitaire Dienstverlening) en de NVTG (Nederlandse Vereniging voor Technisch facilitair management in de Gezondheidszorg) uit om samen met FMN te zoeken naar wegen om dit fundament verder uit te bouwen.

Leferink bedankte tot slot Nota voor de samenwerking, de openheid, het klankbord voor het vakgebied en de vereniging en de bereidheid om hem te introduceren bij verschillende mensen en gremia. Hij sprak de wens uit, dat Nota FMN zal blijven voeden en steunen met zijn ervaring opdat de verspreiding van kennis zal doorgaan.

Profileren

Na Leferink trad Aad Otto, voorzitter van het LOOFD voor het voetlicht. Hij reageerde allereerst op de toespraak van Leferink, met de opmerking: 'Oké Andre, dat doen we samen'. Vervolgens ging hij in op de rode draad, kennis, innovatie en ondernemerschap. Otto vindt dat de hogescholen het recht hebben om op eigen wijze invulling te geven aan hun programma om zichzelf te profileren. Otto stelde de vraag: 'Waar zit het werkveld op te wachten? Is dat de ondernemende dienstverlener of de dienstverlenende ondernemer?' In deze discussie is zeker een rol weggelegd voor de beroepsverenigingen. Peter Karsman, vice-voorzitter van de NVTG, gaf een compliment voor het behaalde resultaat en voor het vele werk dat is verzet. De NVTG is van mening dat de ontwikkelde kennis terug moet naar het werkveld; de samenwerking tussen de beroepsverenigingen moet geïntensiveerd worden en er moet goed gekeken worden naar de opleidingen. Er moet onder meer sprake zijn van structurele bijscholing en van de juiste diversiteit binnen het opleidingsaanbod. Hij schetste de behoefte uit het werkveld aan een masterclass in modules die leiden tot een mastertitel.

In aansluiting op de laatste spreker was er een discussie met een omgekeerd forum. In tegenstelling tot de gebruikelijke gang van zaken werden door de aanwezige forumle-

den vragen aan de zaal gesteld. Het forum bestond uit: Henk van der Sluis (Schiphol), Farid Azarkan (FMN-bestuur), Petri Roodbol (UMC Groningen), Marina de Haan (Assist), Felix van Baal (UMC St. Radboud) en Marianne Sas (Hogeschool Utrecht). Een van de opvallendste vragen: is er nog leven na Mark Erik Nota? Professor mr. Huib de Jong, lid van het college van bestuur van de Hogeschool Utrecht sloot het officiële gedeelte af. De essentie van zijn betoog: 'Ja, er is leven na Mark Erik Nota'. Bij de start van het lectoraat heeft Nota een positie moeten kiezen in een ruimte die niet gedefinieerd was. Geen kaders voor een vertrekpunt. Deze keuzes zijn uiterst bepalend voor het succes en de resultaten na vier jaar. En na vier jaar kunnen we concluderen dat er een onderzoeksagenda is; het lectoraat heeft zijn plaats binnen het hbo; er vindt debat plaats. Men moet nu vervolgposities kiezen, vervolgkeuzes maken en de meerwaarde vaststellen. Er is een visie neergezet, nu is het zaak om door te gaan met het begeleiden van medewerkers, het stimuleren van onderzoek en het bouwen aan een netwerk binnen het werkveld. De Jong stelde vast dat FM Innovation de

opdracht heeft volbracht en hij staat achter het betoog van de beroepsverenigingen. Hbo en universitaire opleidingen behoren samen verder op te trekken, de kennis ligt op straat. Mark Erik Nota kan terugzien op een geslaagde dag en mag trots zijn op de bereikte resultaten. Zijn bijdrage aan het vakgebied is significant en moet anderen kunnen inspireren. Zijn aanbod om de nieuwe FM-lectoren met raad en daad bij te staan, zal zeker met dank worden aanvaard. De lector (emeritus) behoudt zijn titel en blijft uitgenodigd worden voor openingen gedurende het studiejaar en installaties van nieuwe lectoren. Zo blijft de betrokkenheid wederzijds.

De publicatie, *Verspreiding van kennis. Onderzoek en ontwikkeling van facility management gaat door* is op te vragen bij Mark Erik Nota: Advies.interim@markeriknota.nl.

Dit artikel is mede totstandgekomen dankzij Ron Brouwer MA, docent FM aan de Haagse Hogeschool; r.brouwer@hhs.nl
Koos Groenewoud, redactielid FMI en Senior Consultant bij AAA Total Facility Management.